

ĐIỀU VĂN
(Cùng Tiểu Sử)
Phụng Tiên Giác Linh
Đại Trưởng Lão Tịnh Đức

Chủ trì chùa **Đạo Quang** tọa lạc tại số 3522
N. Garland Avenue Garland, **Texas** 75040, USA.

Ôi!
Từ ngàn dặm xa xôi,
Cách biệt Thái Bình Dương,
Nghe tin sư huynh đã đi rồi,
Mà xót xa
Mà bồi hồi
Như giọt sương chẳng muốn rơi,
Chỉ để lắng nghe càn khôn vừa nổi gió!
Như đám mây không trôi mà dừng lại,
Chỉ để ngắm nhìn trò thiên diễn lưỡng nghi!
Lửa nuôi nghiệp mệnh chẳng phải vô vi
Nên bác lụn, cạn dầu... là hiển nhiên, tất định
Dẫu là Sự Thật: Tử sinh lão bệnh
Nhưng “*thương mà xa*” là khổ để phải đành cam!
Tứ chúng, môn sinh không ngớt bàng hoàng
Trong thoáng chốc chợt mất đi điểm tựa!

Đệ muốn hỏi,
*Tại sao sư huynh đã vội vàng xoa tay, phủ bụi,
Đã vội vàng xả bỏ báo thân,
Khi tuế nguyệt chưa chẵn trăm năm
Mà cánh hạc vàng đã hà phương, hà xứ?*

Ôi!
Hỡi ôi!
Thương, rất thương
Và vô cùng tưởng tiếc;
Nên ngôn và lời hôm nay: Hốt hải điếc câm!
Bất lực tứ từ,
Phải dùng trái tim: Nghiên mực, điều văn!

Sư huynh ôi!
Trời mây **Sơn Thượng**, Đông lạnh căm căm,
Và sương nước **Ngọa Tùng** tự đọng rét giá
Núi **Hòn Vượn**, lĩnh cao trơ đá
Rừng cây buốt đau,
Như cùng nhau đồng cảm phút chia xa...

Sinh như hà!

Tử như thị!

Sư huynh đã một đời vị tha, xả kỷ
Nhẹ chiếc thân: Khinh khoát, phiêu bồng
Đã liễu ngộ lâu rồi: **Sắc** tức thị **Không!**
Nhưng **Không** ấy cũng chưa hề dính mắc
Sống với thế gian, cõi thường phạm dung tục,
Thì phải tùy nghi lúc **Trí** lúc **Bi**

Mà yêu thương,

Mà đùm bọc,

Mà sẻ chia...

Mà nói pháp:

Chỉ là những câu chuyện đời thường

Cho bao người sáng mắt

Để dàng như:

"Nước chỗ cao tìm về chỗ thấp

Chỗ này đầy chảy qua chỗ thiếu!"

Chẳng kiêu kỳ, kiêu cách... lẽ khung...

Tự nhiên, như nhiên

Đi đứng thung dung...

Nhưng “*biệt nghĩa*” chữ, câu - nói năng, thì...
Lúc dĩ dõm,
Lúc xuê xòa,
Lúc bí hiểm,
Lúc như công án, tiên tri
Lúc như mật ngôn, mật pháp!
Cánh cửa huyền vi
Sư huynh đã thò tay:
Đóng vào, mở ra... thấy chật!
Thì xuất xử, đến đi...
Đó ai biết hành tung?
Như rồng thân giữa ngàn mây cao xa kia,
Giấu ẩn giữa thiên khung!

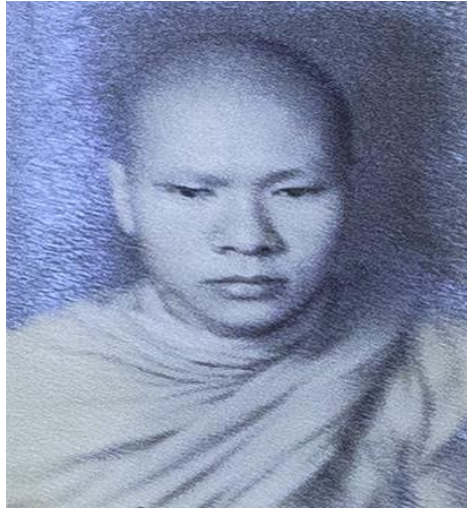
Ồ!
Nhớ giác linh xưa,
Dòng tộc hoàng gia,
Thuộc Đệ bát hệ, Đệ nhị phòng
Dòng dõi Chúa Nguyễn Phúc Thụ
(Túc Tông Hiếu Ninh Hoàng đế)
Thế danh **Tôn Thất Toàn**
Tuổi Giáp Thân, sinh ngày mùng 01/8/1944
Thân phụ Tôn Thất Nhượng,
Sinh năm 1897, mất năm 1982, thọ 85 tuổi
Thân mẫu: Nguyễn Thị Bàng,
Sinh năm 1903, mất năm 1963, thọ 61 tuổi
Quê quán Hương Trà, Huế, tỉnh Thừa Thiên
Sau vào ở tại Thạch Giám, Đà Nẵng, Quảng Nam
Là một gia đình tín Phật, hiền lương,
Nhiều đời tựa nương Tam Bảo
Tôn Thất Toàn, từ trẻ lớn lên, tài giỏi, thông minh
Học tại trường Trung học Phan Chu Trinh
Năm 1963, hết phổ thông, lấy xong Tú Tài 2, tuổi vừa 19.
Rồi thi đậu vào trường Đại học Y khoa, Huế
Theo được một năm, thấy không hợp duyên đời,
Bỏ ngang không học nữa.
Thanh niên Toàn,
Tính vốn khác tục
Coi thường y phục ngoại hình,
Cốt lõi là trí tuệ và tâm hồn
Phô phang bên ngoài làm chi, vô ích!
Hôm ấy, có lẽ là “*ngày lành tháng tốt*”
Cậu thanh niên quyết chí đi tu.

Thế là,
Ăn mặc tuềnh toàng,
Quần áo nâu dà,
Mang đôi guốc gỗ
Lọc cọc... bước thấp... bước cao...
Mùa hè năm 1964,
Đến chùa Tam Bảo, Đà Nẵng
Duyên lành gặp ngài trụ trì **Pháp Nhãn**
Liếc qua hình thức và diện mạo
Biết là “đá” kia có ẩn “ngọc” bên trong
Nên ngài đã tự tay cạo đầu - xuống tóc sạch bong!
Như thâm nói với cậu thanh niên kia,
Hãy xả bỏ uest trước bụi trần
Đi theo con đường thoát tục
Thanh niên Toàn làm giới tử từ đây!
Vì, trí vốn sáng,
Vì, nghiệp tu vốn dày sâu, đọc qua là thuộc
Nên dễ dàng tóm thâu kinh, luật, giới nghi...
Vào Sài Gòn, ngày 15 tháng 7, 1965
Được **Trưởng lão Giới Nghiêm** làm thầy tế độ
Cho thọ giới Sa-di tại Kỳ Viên Tự
Bổn sư đặt pháp danh là **Tịnh Đức**
Là **Visuddhiguna**, Pāli - Phạn ngàn xưa...
Trú xứ ở đây 2 năm phục vụ Bổn sư,
Vâng nghiêm huấn, tập tành trong ngoài phạm sự.

Thế rồi,
Năm 1967, 23 tuổi, Sa-di **Tịnh Đức** về **Phật Bảo Tự**
Tại Phú Thọ Hòa, Gia Định... theo gót chân thầy
Ở chùa Tổ, cùng với huynh đệ nơi đây
Ba bốn chục sư tăng đồng môn, đồng lữ
Không nói hai thời khóa công phu
Cũng không kể, chuyện bình thường lao tác...
Chỉ nhớ năm tháng, dần dần, quãng đời cũ bỏ xa...
Và cũng quen thuộc dần dần đời sống xuất gia...
Năm 1969, chỉ 2 năm sau,
Bổn sư cho xuất dương Thái Lan du học
Huynh đệ cùng đi tương đương tuổi tác
Và cũng từ đây, mài dũa luật, kinh
Và cũng từ đây, sự học đăng trình...

Ôi! Ngôi chùa Paknam - Bangkok
Là nơi chư vị trưởng lão tiên bối đã đến đây cầu ,
Là nơi sách đèn cho nhiều thế hệ Tăng sinh Việt Nam
Thế là vào lúc 16h30, ngày 5 tháng 7 năm 1970

Sa-di **Tịnh Đức** được thọ **Đại giới**.
Thầy tế độ là ngài Puññavaro Mahā Thero.
Yết-ma, giáo thọ là hai ngài:
Vijjo Mahā Thero và Paññavirato Mahā Thero
Tại Paknam Bhasicharoen, Bangkok, Thái Lan.

Tỳ-khưu **Tịnh Đức** từ đây, mọi gian khổ chẳng từ nan
Học rộng và sâu hơn về Luật, về Kinh,
Học thêm Pāli, Abhidhamma và trau dồi ngôn ngữ Thái
Suốt 5 năm miệt mài không trễ nãi
Cũng tạm đủ tư lương lên đường cho chí nguyện Sa Môn

Đồng thời, lại nói đến **Đại đức Chơn Trí**,
Thọ giới một thầy là Trưởng lão Giới Nghiêm,
Năm 1972, nhóm đệ huynh du học Thái Lan
Cũng chí nguyện tầm cầu Nam Phạm Pāli Nguyên thủy
Cũng không nề hà khó khăn gian khổ
Chữ nghĩa, kinh văn đốt cháy mái đầu xanh
Ba năm sau, 1975 - sở học tạm thành
Cũng là lúc được thọ tỳ-khưu đại giới
Mang dòng máu hạc trời dong ruổi
Thế là ngày 16 tháng 5, 1975
Hai vị **Đại đức Tịnh Đức** và **Chơn Trí** đệ huynh
Cùng nhau vân du Pháp quốc
Sau đó, có thêm **Đại đức Đức Minh**
Từ chùa Phật Bảo, sang đây lưu trú
Đầy đủ đồng môn đồng lữ vui thay!
Họ cùng nhau góp sức chung tay
Năm 1976, tên gọi chùa **Kỳ Viên** có mặt
Chỉ là căn nhà nhỏ đơn sơ...
Chỉ cốt có chỗ nương thân và tụng kinh lễ bái...

Ôi!
Đất Pháp, thủ đô Paris
Đâu phải là chỗ dễ dàng gieo duyên hoàng pháp
Ngay vật thực nuôi mạng hằng ngày cũng đã khó khăn
Thiện nam tín nữ: Không!
Và “*không*” cả kẻ quen người biết,

Có lần **Đại đức Tịnh Đức** kể nhỏ cho tôi hay,
Kể về khó khăn, gian khổ nhiều bề
“- *Đừng nói với ai,*
Phật tử không có mặt ở đây,
Nhưng họ có tai nghe, tội chết!
Có lần đói vàng mắt
*Tôi và **Chơn Trí** lén lấy từ thùng rác những gói ăn thừa*
Gọi là thức ăn thừa nhưng còn nhẩn hộp.
Lại còn đùa:
Thế là chẳng cần “quán vật thực bất tịnh”,
Vì nó đã là “bất tịnh nguyên xi!”

Kể đặc trưng một chuyện,
Để biết, thuở ấy, ông Sư trời Tây chẳng ra gì,
Khác văn hóa, khác tín ngưỡng...
Lại bất đồng ngôn ngữ...
Ngay chiếc y vàng, họ xem như mọi rợ!
Thì nói chi giáo pháp quang minh
Thì nói chi lợi lạc quần sinh!
Phải nói là hoàn toàn bó tay, bất lực...

Ôi!
Nhiều đêm đệ huynh bàn bạc
Nhiều vấn đề thao thức, trở trăn
Gắng gượng gần 2 năm,
Vậy là, tháng 7 và tháng 11 năm 1977,
Cả hai vị đã đặt chân đến Mỹ
Định cư tại California
Có mảnh đất có thể mua
Nhờ cư sĩ **Trần Minh Lợi** nhiệt tình,
Lại hằng sản, hằng tâm
Cùng hợp lực xây nên chùa thất!
Thế rồi, năm 1978, chùa **Pháp Vân** chính thức dựng lập
Để đệ huynh tha hương vui khổ có nhau

Đằng đẳng 10 năm...
Cũng chỉ như nước chảy qua cầu...
Nhưng đã vượt qua biết bao ghềnh thác...
Huynh đệ đồng cam, cộng khổ
Như cánh chim tha từng cọng rơm làm tổ
Xây thêm chỗ này, nơi rộng chỗ kia
Nội thất sửa chữa, ngoại cảnh điếm tô...
Trăm việc xô bồ...
Gia súc, gia công khi chút ít...
Tín nữ, thiện nam... góp thêm tài vật...
Đến khi duyên giáo pháp tại Cali...
Đã nên vóc, nên hình
Thì **Đại đức Tịnh Đức** lại tính chuyện ra đi
Vì là mệnh "*thiên di*", tức là "*nghiệp đi*",
Nên ý chí lại móng khởi "*mộng hồ rong ruổi*"
Đại đức Chơn Trí, lúc này, đã trung niên đứng tuổi
Lại thêm phẩm mạo, tăng tướng uy nghi
Có thể đảm trách, gánh vác, chủ trì
Nên sư huynh đã phó thác chùa **Pháp Vân** cho pháp đệ!

Sau đó,
Suốt mấy năm rong chơi, lang thang y bát
Chẳng khác gì "*hành cước du tăng*"
Rồi sư huynh đã tìm kiếm được một khu rừng
Có vẻ như còn nguyên sinh trù mật

Rồi dựng cốc ẩn tu
Đặt tên là Phù Vân Am như phận đời “ mây nổi”!
Điện văn, nhắn tin cho đệ, huynh khoe là:
“- Tôi đang ở rừng, cũng tạm coi là “ẩn sĩ thâm lâm”
Ăn cỏ, ăn rau, nằm võng, làm thơ...
Bạn hữu thì có gió, có trăng...
Có rấn rít, thỏ sóc...
Và muôn chim líu lo, tung bừng, riu rít...”
Nói thì nói như văn, như thơ thể thôi
Nhưng tự tâm, huynh muốn sống đời độc cư thiên định,
Sẽ 10 năm miên mật, vô ngôn!
Thượng tọa Pháp Nhãn hay tin, vì xa gần cho biết
Nên mời thỉnh sư huynh về Tự viện Liên Hoa
Để cùng nhau đàm đạo ẩm trà
Không thể để cho chí lớn tài cao chôn mình trong xó núi
Hệ phái lúc này rất cần Tăng nhân có tâm, có tài, có trí
Về đi thôi, nhập cuộc, chung tay!
Nghe bùi tai, sư huynh bèn “neo trạm” từ đây!

Thế rồi,
Tại bang Texas
Có **Thượng tọa Pháp Nhãn** trợ duyên,
Năm 1997, sư huynh xây dựng chùa **Đạo Quang**
Tại N. Garland Avenue Garland
Trên khoảnh đất nhiều hectare rộng rãi
Rất quy mô, rất bề thế, cố kiên và vững chãi...

Ôi!
Chí Sa Môn âm thầm, mưa nắng, gió sương phải trải...
Thế mà sư huynh thường tự khiêm:
“ Tôi chẳng được tích sự gì
Ham chơi mãi
Lang thang mãi
Thua sư đệ, sư huynh
Thua tất cả đồng môn, đồng niên, đồng lứa...
Công đức nói làm chi!
Phước báu nói làm chi!”
Thế mà, cơ ngơi **Đạo Quang**,
Nhìn trong ngoài: Tòa bảo sát uy nghi
Cả một quần thể kết nối nhau hoành tráng
Chưa kể chánh điện, lầu Đông, lầu Tây,
Dãy dọc, dãy ngang... thiền đường, nhà giảng...
Chỉ mấy cụm đá thôi, đã vượt Thái Bình Dương
Bay sang đây, chụm đầu, đứng ngồi góp cảnh.
Lễ hội đông vui, Nam Bắc cúng dường
Đâu chỉ tín đồ Nguyên thủy

Tâm sư huynh bao dung, rộng mở
Như mùa Đông Y vừa rồi
Sư huynh “*khoe*” có 1400 bộ y
Trưởng lão Pháp Nhân chủ lễ, chủ trì...
Quan khách hàng ngàn,
Không chỉ **Bắc tông**
Mà **Cao Đài, Hòa Hảo, Thiên Chúa, Tin Lành...**
Thầy đều hỷ hoan “*trẩy hội*”

Ôi!
Nhớ giác linh sư huynh,
Thường điện văn, tin nhắn...
Rất nhiều năm thăm hỏi, sẻ chia
Lần nào về Việt Nam
Cũng lên **Hòn Vượng**, ghé mái chùa quê!
Năm 1994,
Khi đệ đang ẩn cư tại **Tỉnh Thượng Liêu**
Nơi mái rạ đơn sơ vách gió lùa
Không đủ che mưa nắng
Sư huynh lội bộ lên đây,
Nghỉ ngơi chưa ấm chỗ,
Đã chỉ Bắc, chỉ Nam... nói về phong thủy, huyền linh
Còn nói chuyện với Sơn Thần, Thổ Địa:
“- *Hãy gia lực hộ trì*
Cho ông sư nhà văn, thi sĩ!
Sau này, ở đây trở thành
Cảnh Thiền, Cõi Phật: Nhất đẳng chi lâm!
Trong túi có mấy trăm đô, tặng luôn,
Nói là để ẩm trà, hứng thơ, thêm chữ...
Và vừa mới đây thôi,
Còn kể những chuyện rất chi là huyền bí...
Và đây nguyên văn:
“ *Sư biết không!*
Tôi qua Bồ Đề Đạo Tràng,
Suốt 2 tuần,
Ban đêm, hóa thân đi đánh nhau với nhóm Bà La Môn
Tại Thờ thần Vichnu, Siva và Ganesh...
Đánh luôn cái bọn Hồi giáo ác tâm diệt Phật,
Vui lắm sư ơi!”

Còn nữa:
“ *Kiếp nớ, tôi là An Dương Vương,*
Chém đầu My Châu,
Nên cô này hay hiện hình tìm tôi báo oán
Báo oán chi được
Vì mê tình, ngu si

*Trao nỗ thần cho giặc!
Oan ức nổi chi?"*

Còn nữa,
*"Phái Kim Cang thừa có bộ Liên Hoa Ẩn, 108 ẩn.
Khi mô tôi muốn bắt ẩn ấy,
Tập trung tâm ý thì bắt được!"*
*"Tôi ở Tây Tạng trước thời Liên Hoa Sanh,
Patmasamvara - trước ngài Tilopa và Milarepa.
Tôi thấy hành trạng của thiền sư áo vải Milarepa này,
Khuôn mặt giống sư Giới Đức y hệt.
Có nhớ, có liên hệ gì không?
Coi chừng, tịnh cốc ẩn tu định tuệ 3 năm
Mà những kiếp quá khứ không biết cũng uổng công!
Rứa là sư tu dở ẹc..."*

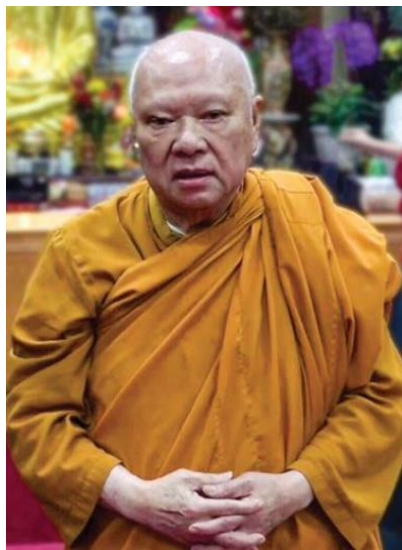
Còn nữa,
*"Tôi đi vào tu viện L'hasa,
Chùa của Đức Đạt Lai Đạt Ma, xuống tầng thứ tư,
Thấy xác mình thép vàng ngời chói!"*

Mà thôi, sư huynh nhé,
Kể nhiều quá rồi,
Dù bao nhiêu trang giấy
Cũng không nói hết hành trạng lạ lùng
Kỳ bí của một hiện thân phong cách thượng tôn:
*"- Mặt hiện, mặt ẩn
Hòa trong nhau, lẫn trong nhau
Và cùng sinh tồn
Cùng đi suốt chặng đường dài trần ai viễn mộng!"*
Sư huynh làm nhiều, đi nhiều, vất vả nhiều
Nhưng dường như chỉ hí du chốc lát
Rồi trở lại hành trình diệu vợi xa xăm
Quả đất này, quá chật chội
Đã trở đi lộn lại mấy trăm lần
Vẫn sinh hóa, nhưng đạt giác ngộ cuối cùng
Cũng còn tùy hạnh nguyện!
Ba La Mật - nó tự tu tập,
Không phải là **Ta** tu,
Vì **Cái Ta** là huyền hư, không thật!
Ngay xác thân này, hình hài sư huynh,
Cũng chỉ tạm mượn 4 đại mà xài thôi!
Cả tháng nay,
Sư huynh không ăn, chỉ uống nước
Qua sư huynh **Chơn Trí**,
Đệ điện thoại hỏi thăm,

Thấy sư huynh sắc mặt vẫn hồng hào,
Nói năng tỉnh táo!
Chư Tăng Ni Phật tử khắp nơi
Đâu biết rằng, sư huynh đang được dưỡng nuôi
Bằng thực phẩm vi tế, không phải của cõi người
Đợi “*nghiệp và thọ hành*” đến duyên, thời - thu xếp!

Ôi!
*Đại nguyện chi nề câu nguyệt ảnh
Hư tâm nào quán sát trùng dương
Dẫm mòn Đông độ trũng mây khói
Đạp nát sơn đầu vạch tuyết sương
Co ruỗi tự nhiên chân thượng trí
Đến đi hào sảng gót thiên lương...*

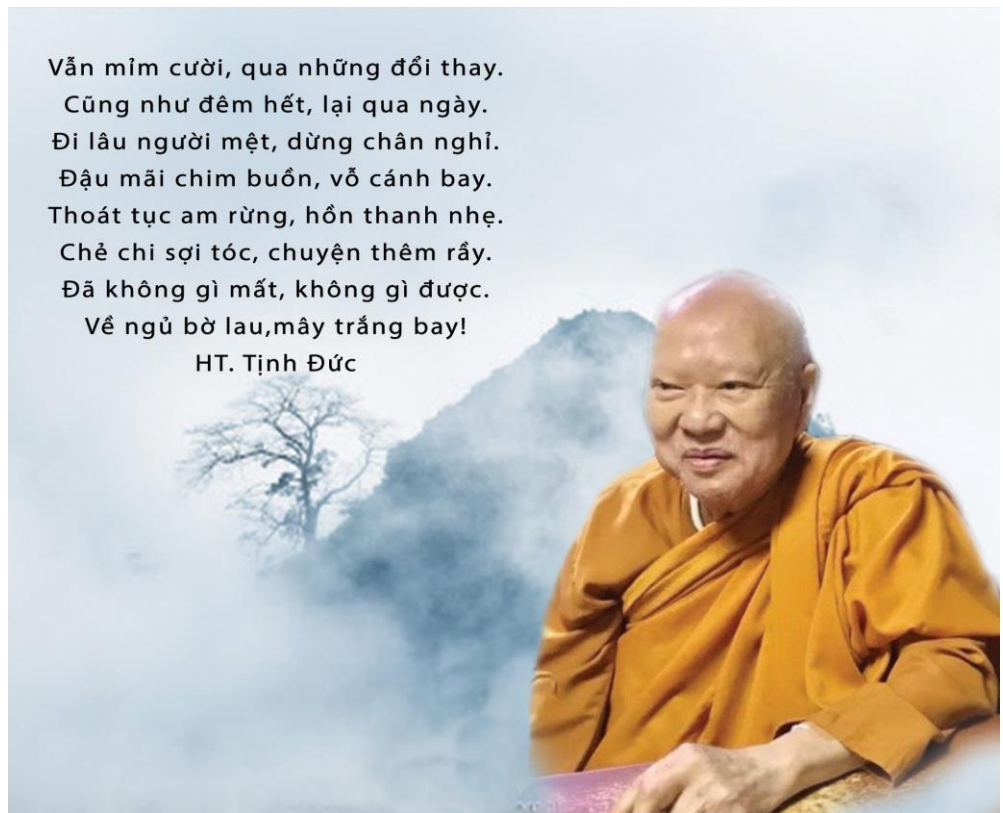
Giã biệt sư huynh,
Chúng ta tạm rẽ đôi đường
Vì hành trang, tư lương,
Nguyện và hạnh mỗi người mỗi khác
Đệ cũng đi
Nhưng còn vài việc lằng xằng bụi cát
Phải làm cho xong để trả nợ đất trời
Vẫn biết rằng,
“Nghệp phong trần khách”
Còn mù sương lãng đãng đôi nơi
Cần phải sạch tiêu ma ám chướng
Giải thoát là không còn dính vướng
Để cùng nhau tự tại siêu nhiên
Mà siêu nhiên
Là *“thực tại hiện tiền”*...
Đệ và huynh đều thấy rõ...

Những ngày sư huynh nằm bệnh
Sư huynh **Chơn Trí** sớm hôm kề cận
Chăm nom, săn sóc nghĩa tình
Hai vị ở bên nhau nhiều năm trên bước du trình
Sẽ chia vật dụng, áo cơm, niềm vui, nỗi khổ
Sửa chiếc gối, đắp tấm chăn,
Khuyên ráng nên uống nên ăn...
Đi đi vệ sinh, đỡ nằm, nâng dậy...
Đôi khi chặn cửa
Không cho Phật tử nhiều lời thăm hỏi
Để giữ cho sư huynh khí tĩnh, thần an
Biết mình sẽ ra đi
Ngại hàng môn đệ đau xót, thương tâm
Nên sư huynh đã đọc lại bài thơ năm cũ
Bài thơ tự tại, vô ngại
Trước những đổi thay,
Trước những phiền não không đáng có giữa cuộc đời
Đây được xem là di chúc,
Là lời nhắn gửi nhẹ nhàng thôi
Nhưng đây là cái thấy, cái sống,
Của các hàng Cao Tăng Đạt Sĩ:

Vẫn mỉm cười, qua những đổi thay.
Cũng như đêm hết, lại qua ngày.
Đi lâu người mệt, dừng chân nghỉ.
Đậu mãi chim buồn, vỗ cánh bay.
Thoát tục am rừng, hỗn thanh nhẹ.
Chê chi sợi tóc, chuyện thêm rầy.
Đã không gì mất, không gì được.
Về ngủ bờ lau, mây trắng bay!

HT. Tịnh Đức

Vậy là mùa Đông Tân Sửu
Lúc 8:27' giờ tối ngày 7/01/2022 giờ Texas, Hoa Kỳ
Tức 7:27' ngày 8/01/2022 giờ Việt Nam
Cũng tức là ngày mùng 5 tháng 12 Tân Sửu
Sư huynh đã bế thần, an nghỉ
Trong tư thế nằm thoải mái, nhẹ nhàng
Chúng tỏ sư huynh đã tỉnh thức
Đến khoảnh khắc tứ đại lìa tan
Thật vô cùng ngưỡng mộ...

Ôi!
Thế là, sư huynh đi qua cuộc đời,
Như một vì sao
Mới lóe ngang trời
Đã chìm vào vô tận, vô biên...
Ngôn ngữ thế gian tâm
Vĩnh viễn cách xa tầm...
Lượng sử chư Trưởng lão PGNTVN
Đệ sẽ ghi hành trạng sư huynh:
“- 52 năm hạ lạp
Hưởng thọ 78 xuân thu tuế nguyệt!”

Ôi!
Đệ huynh chúng ta, thế là tạm biệt
Vì năng lượng tâm linh
Và công đức tu hành có mất bao giờ!
Hàm tàng trong hữu phần (bhavanga)
Luôn được gìn giữ, bảo trì!

Vậy,
“*Sự sống chẳng đeo níu*
Sự chết nói làm chi
Vẫn an nhiên, tĩnh tại,
Tùy hữu vi, vô vi!”
Thế là, đệ xin mạo muội
Cung kính nghiêng mình,
Phụng văn, chấp bút...

Rừng Thiền Huyền Không Sơn Thượng, Huế - Việt Nam.
Ngọa Tùng Am, Đông Tân Sửu, 2022.

Tỳ-khưu Giới Đức
(Minh Đức Triều Tâm Ảnh)